

Mag de politie uw paswoorden

CHARLOTTE CONINGS & FRANK VERBRUGGEN

Wie? Doctoreert op opsporing en digitalisering (KU Leuven) & hoogleraar strafrecht (KU Leuven) en gastdocent (UHasselt).

Wat? Infiltreren in iemands computer is op het vlak van de privacy niet te vergelijken met een telefoontap.

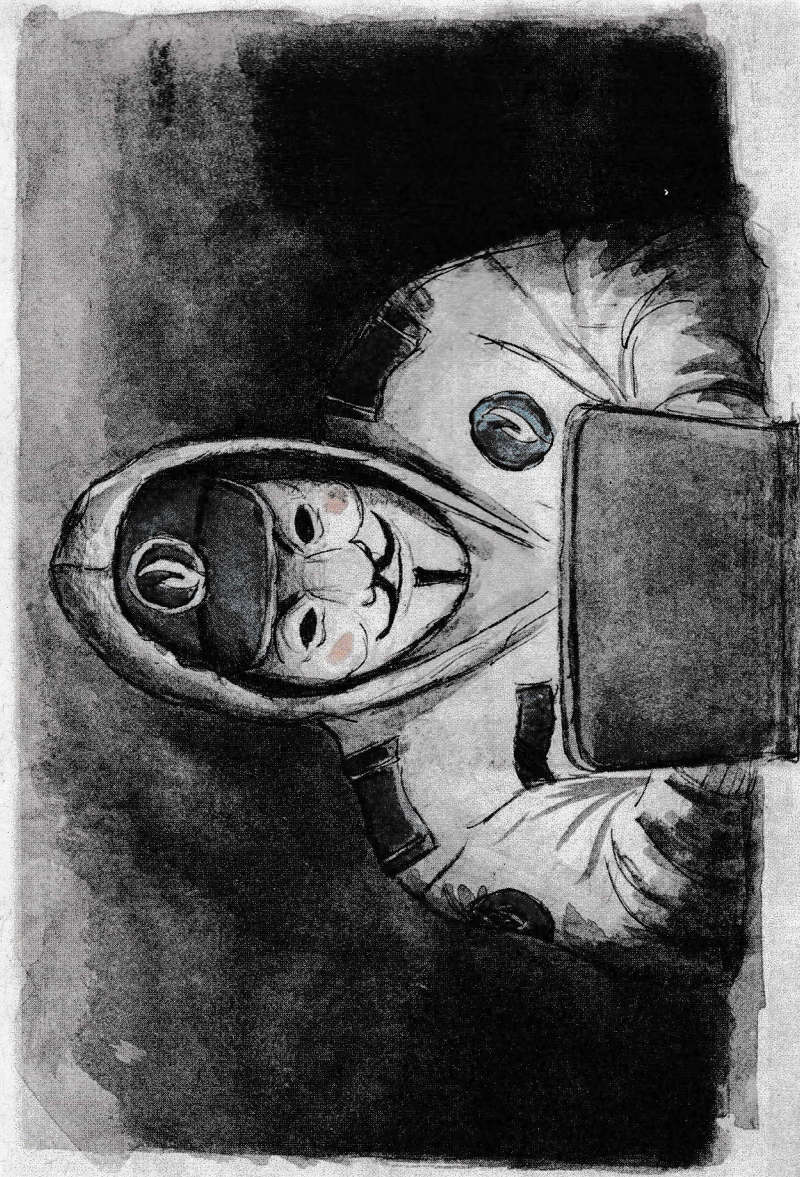
De Kamer bespreekt momenteel een wetsontwerp over de modernisering van de bijzondere opsporingsmethoden. Speuren naar digitaal bewijs van misdrijven moet makkelijker worden met de nieuwe wet. Politie en justitie reageerden al positief. Maar anders dan bij de proefballonetjes over vrijheidsberoving of huiszoeking, lijken slechts weinigen ongerust over wat toch een verregaande ingreep zal zijn.

De wetgeving die bepaalt hoe politie en justitie bewijs van misdrijven mogen verzamelen, is niet aangepast aan de digitalisering van het dagelijks leven. Het wetsontwerp wil dat probleem aanpakken en dat is dus prima. Het legt onder meer vast wanneer en hoe de politie berichten, foto's en andere informatie op uw smartphone mag bekijken, toegang mag nemen tot uw (afgeschermd) Facebook- of Instagramprofiel of (vanop afstand) in uw laptop mag inbreken om gegevens te zoeken of om stiekem te volgen wat u op uw computer doet. Dat kan uiteraard niet zonder. De maatregelen moeten enkel mogelijk zijn wanneer ze ook echt nodig zijn om misdaad te bestrijden.

Hacking

Het toezicht van een rechter is een van de centrale waarborgen in ons rechtssysteem. Wanneer politie of parket bijvoorbeeld een huiszoeking of telefoontap wil regelen, moeten ze dat aan de onderzoeksrechter voorleggen. Alleen met rechterlijk akkoord kan zo'n indringende maatregel worden uitgevoerd. De rechter is immers onafhankelijk en onpartijdig en weegt alle betrokken belangen (individuele en maatschappelijke) tegen elkaar af.

Maar de controle door de onder-

© Joris Snaet

zoeksrechter wordt de laatste jaren systematisch teruggeschroefd en die trend zet zich in het nieuwe wetsontwerp duidelijk verder. Het beperkt de voorafgaande rechterlijke controle bij digitaal speurwerk voornamelijk tot het verdoken onderzoek (heilmelijke 'hacking' door de politie). Het Openbaar Ministerie kan echter zonder voorafgaande rechterlijke controle uw persoonlijke informatie-casystemen, zoals uw smartphone of

laptop, openlijk uitlezen. Indien uw smartphone of laptop vergrendeld is met een code, kan het die zelfstandig kraken. Ook kan het parket dan systemen op afstand doorzoeken, die met uw smartphone of laptop in verbinding staan, denk aan uw sociale media-, mail- of cloud-accounts. Alleen wanneer die accounts om een paswoord vragen en het parket het paswoord niet kent of vindt, betreft het wetsontwerp de onderzoeksrech-

ter in het verhaal. Als uw smartphone of laptop die paswoorden voor het gemak onthoudt, dan blijft de onderzoeksrechter achterwege, ook al is er sprake van een identieke inbreuk op de privacy.

Als u even nadenkt welke gegevens u heeft opgeslagen op uw laptop, smartphone of via online profielen (foto's, video's, conversaties, medische gegevens, financiële gegevens...), dan begrijpt u over welke

kraken?

Besef eens hoeveel iemand te weten komt als die alles wat u online doet live kan volgen, van al uw e-mails en zoekopdrachten tot bankverrichtingen

maatregelen we het hier hebben. Als u dan weet dat de onderzoeksrechter voor een huiszoeking wel moet tussenbeide komen, dan wordt ook duidelijk hoe dit wetsontwerp er niet in slaagt een evenwicht te vinden tussen het klassieke en digitale speurwerk.

Chatgesprekken

Verder voorziet het wetsontwerp in een bevoegdheid om heimelijk laptops, smartphones en andere IT-systemen binnen te dringen en te doorzoeken. Die bevoegdheid komt wel aan de onderzoeksrechter toe. Toch is ook hier een grondig debat nodig. De bevoegdheid wordt volledig gelijkgeschakeld met het onderscheppen van private communicatie. De regelgeving die oorspronkelijk de klassieke telefoontap vorm gaf, evolueert zo tot het wetgevend kader voor het stiekem doorzoeken van data opgeslagen op uw computer en het in real time volgen van wat u op uw computer doet. Voorstanders stellen die evolutie voor als een simpele modernisering van de telefoontap. Nochtans is wat we vroeger telefonisch communiceerden lang niet meer vergelijkbaar met wat we vandaag aan privacyvoelige informa-

tie digitaal opslaan en wat we online maar ook offline op onze computers doen.

Sta eens opnieuw stil bij wat iemand over u te weten kan komen als die een maand lang alleen uw telefoongesprekken afluistert, en hoeveel meer iemand over u te weten komt als die een maand lang al uw computergebruik monitort en al uw computergegevens screent (online banking, google search, chatgesprekken op sociale media, hoe lang u stilstaat bij welke artikels, wat u tikt in een e-mail maar achteraf weer verwijderd...). Van een loutere modernisering van wat we al hadden, is dus geen sprake. Ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Duitse Grondwettelijk Hof benadrukken dat zo verregaande maatregelen wel mogelijk moeten zijn, bijvoorbeeld in het kader van terrorismebeveiliging, en dat standpunt treden we volmondig bij, maar zij stellen wel te gelijktijdig zeer strikte voorwaarden voorop.

Grondwettelijk Hof

De nieuwe wetgeving is broodnodig als we willen dat politie en justitie ook de moderne crimineel tot de orde kunnen roepen. Met de grote hervorming van het strafprocesrecht in het verschiep, moeten we grondig nadenken over de weg die we willen inslaan. Nieuwe wetgeving over de bijzondere opsporingsmethoden is vroeger al verschillende keren door het Grondwettelijk Hof vernietigd, met jarenlange procedureslagen en rechtsonzekerheid tot gevolg. Laten we dit keer problemen achteraf vermijden door op voorhand grondig na te denken over een evenwicht tussen de noden van de misdaadbestrijding en het grondrecht op (digitale) privacy.

WIE GEI

M isschien Vanden koddillen dag maar bleef ze was op een woornachten had wakciale bloedbad da in petto had. Ma hij die tranen onspijt en schaamtweken geleden ondertekende (l een rist bij Voka ontelbaar veel n uitzicht stelde en dat zou doc schapsbelasting loonvorming te Zeker nu illus cynisme waarm tijd weer word dernemers hun sociale voorde jobs tot stand b echter nooit e aan; meer dan is het niet en o ring eist van h sultaatsverbin band tussen voo nieuwe banen mers alleen op retisch mecha een economise tigheid waara ontkomen val zichtbare ha vrije markt in

Dat hier to